# Zbav nás od zlého

Původ materiálu
Drahomíra Dušková Havlíčková
Pořadí v lekci
21

## Téma

Bůh nás ujišťuje o své věrnosti. Můžeme vyznat svou slabost a zároveň důvěřovat Bohu, že nás neopustí a zachrání nás od zlého.

## Cíle

- Děti propojují první a poslední prosbu modlitby Páně (Otče náš — zachraň nás od zlého). Mluví o tématu důvěra, prosba a Boží ochrana.
- Děti uslyší příběh o Davidovi a Goliáši a na konkrétním příběhu prožijí, jak Pán Bůh dává sílu a odvahu bojovat se zlem.
- Děti přemýšlí o různých podobách zla a o důvěře v Boží záchranu a ochranu. Uvědomí si, že Ježíš na kříži přemohl zlo. Nalézají slova potěšení v Žalmu 23.

---

# Pro učitele

Biblický text: Mt 6,13 b; 1 S 17,1–11

## Poznámky k textu

### K prosbě

Modlitba Páně je jako oblouk, který obepíná celou skutečnost s jejími výšinami i hlubinami. Otčenáš začal úplně nahoře, u Božího jména, střed se týká chleba člověka a s touto poslední prosbou „zbav nás od zlého“ modlitba sestupuje do země ještě hlouběji.

Důležité je pořadí jednotlivých proseb — máme prosit o odvrácení zlého, ale až na posledním místě. Martin Luther píše: „Proč? Nalezneme některé, a je jich nemálo, kteří Boha a jeho svaté ctí a prosí, ale jenom proto, aby se zbavili trápení. Nic jiného nehledají; nemyslí ani na první prosby, které stavějí do popředí čest, jméno a vůli Boží. Sledují tedy vůli vlastní, a tak tuto modlitbu zcela převracejí.“ Modlitba Páně je nedělitelný celek.

Někteří vykladači chápou obě prosby ve verši 13 („a nevydej nás v pokušení, ale zbav nás od zlého“) jako dvě stránky téhož: nedopusť, abychom se dostali do pokušení — nebo (v horším případě) pomoz, abychom z něho vyvázli; každopádně jde o prosbu o Boží pomoc v situacích, které sami nezvládneme.

„Vysvoboď nás od zlého“ — je poslední prosba Otčenáše, jeho poslední výkřik, v této prosbě je naléhavost, kterou známe z Žalmů.

„Vysvoboď “ — v řečtině je sloveso „ryomai“, které znamená zachránit, vysvobodit, vytrhnout, vykoupit. Prosíme o záchranu v přítomnosti, ale i v budoucnosti.

„Od Zlého“ nebo „ze zla“ — řečtina připouští dvě možnosti překladu:

1. vysvoboď nás ze zla (zlo v tomto případě chápeme neosobně, jako prostředí, podmínky, okolnosti, do kterých jsme zapadli a s nimiž si nevíme rady);
2. vysvoboď nás od Zlého (v tomto případě chápeme zlo jako zosobněné, jako aktivního protivníka).

3. Možnost dvojího překladu i výkladu upozorňuje na mnohovrstevnatost zla:

    - „zlí lidé“ — nepřátelé, násilníci, utlačovatelé, lháři;
    - „zlé poměry“ — chudoba, nemoc, přírodní katastrofy;
    - „zlé srdce“ — sklon a náchylnost ke zlu;
    - „ten Zlý“.

4. Tato prosba je zároveň výzva — nemáme zlo bagatelizovat ani se s ním nemáme smířit. „Se Satanem se nikdy nelze smířit, nelze s ním uzavírat pakty; máme mu klást odpor.“ (J. M. Lochman)

Když se modlíme tuto prosbu, je důležité mít na paměti Ježíšův kříž — my zlo v moci nemáme, ale Ježíš zlo přemohl, a tak se modlíme v silovém poli vykoupení.

„Nás“ — křesťan by se neměl smiřovat s bídou tohoto světa, ale má volat „zachraň nás, osvoboď nás z ní!“, je zde důležité to malé zájmeno „NÁS“, nejenom mně patří spasení a záchrana, ale nám, lidstvu, celému stvoření.

A to je další výzva pro nás — solidarita s ostatními, s celým světem.

„Utrpení vedle mne je také mým utrpením. A když říkám ‚vysvoboď nás od zlého‘, mluvím jménem všech, jménem světa.“ (G.Ebeling)

**K příběhu**

Vybraný příběh o Davidovi a Goliáši hezky zobrazuje zdánlivou přesilu zla (Goliáš), která může člověka (Izraelce) úplně odzbrojit a zároveň zdůrazňuje víru v Hospodina, která může člověka (Davida) v boji se zlem vyzbrojit a dokonce zachránit. Příběh krásně ilustruje prosbu „vysvoboď nás od zlého“ — Pán Bůh nezbavil Izraelce zlého Goliáše, ale dal sílu Davidovi, aby s ním bojoval a nakonec zvítězil.

- Goliáš — povoláním soubojový zápasník, kterého Pelištejci používali k zastrašování nepřítele, byl to obr a byl velmi dobře ozbrojen. Jeho jméno znamená „zajetí“ a přesně takovým osudem Izraelcům hrozil.
- David — povoláním pastýř, nejmladší syn Jišaje Betlémského, později se stal izraelským králem. Do boje s obrem Goliášem jde neozbrojen, má jen mošnu s kamínky, hůl a prak. Jeho jméno znamená „milovaný“.
- Prak — „byl velmi účinnou zbraní. Skládal se z kusu kůže, upevněné z obou stran provazy; do koženého pouzdra se vkládal kámen (až o průměru 7 cm), pak se prak roztočil nad hlavou a jeden z provazů se pustil, takže kámen prudce vyletěl. Kámen mrštěný Davidem rozrazil Goliášovi lebku a omráčil ho.“

## Úskalí

Musíme si dávat pozor, aby děti na základě této prosby nezískaly pocit, že Pán Bůh všechno zlo ve světě jako mávnutím čarovného proutku odstraní. Je dobré zdůraznit, že zde neprosíme Boha, aby se nám nestalo nic zlého, ale aby nás ze zlého vytrhl, od zlého zachránil. Těm, kteří věří v Pána Boha, není slíben jednoduchý život, ale je jim zaslíbena Boží přítomnost a podpora.

Prosba „zbav nás od zlého“ nevede k pasivitě, je to výkřik, naléhavá prosba, protože na zlo sami nestačíme, ale máme se snažit s ním bojovat a do toho boje zvát Pána Boha.

## Odkazy

### Literatura


- Linden, Nico ter: Povídá se… podle Marka a podle Matouše. Benešov: Eman, 2009. s. 22–27.
- Lochman, J. M.: Otče náš. Praha: Kalich, 1993.
- Mrázek, Jiří: Evangelium podle Matouše. ČBS — CBS 2011.


### Internet, pracovní listy

křížovky, omalovánka, starší přípravka na webu katecheze, pracovní listy

# Pro děti

## Pro předškolní děti

Děti, pamatujete si ještě, jak oslovujeme Pána Boha v té modlitbě, kterou nás učí Ježíš? (Můžete mít nachystané obrázky např. krále, nějakého vládce, pána, vojáka a také hodného tatínka, pak ukazujte jednotlivé obrázky a ptejte se dětí: „oslovujeme ho Králi, Vladaři, Vojáku, Pane nebo Tatínku?)

Ježíš nás naučil říkat Pánu Bohu Otče náš, tatínku… když ho oslovujeme takhle důvěrně, tak to taky znamená, že k němu můžeme s důvěrou přijít, můžeme ho o cokoliv požádat, nemusíme se ho bát.

Když se vám, děti, něco stane (zlomíte si nohu, někde uvíznete, neumíte slézt dolů ze stromu, spadnete z kola, někdo vám ubližuje), když vás něco bolí, trápí, když si s něčím nevíte rady, koho voláte o pomoc? Maminku nebo tatínka? Pamatujete si ještě, kdy jste naposledy tahle volali maminku nebo tatínka nebo někoho jiného, aby vás zachránili, aby vám pomohli? Co se stalo? Jak to dopadlo? Povídejte si s dětmi o situacích, kdy volali rodiče o pomoc a oni jim pomohli, vysvobodili je, zachránili. Tatínek a maminka, když můžou, tak nám pomůžou.

Stejně tak se můžeme obracet na našeho tatínka v nebi, na Pána Boha. Můžeme ho prosit, aby nás zachránil, aby nás vysvobodil, aby nám byl na blízku a dával nám sílu, když máme z něčeho nebo z někoho strach, když se snažíme postavit zlému, když na něco nestačíme my ani naše rodiče. Věříme, že Pán Bůh na to stačí a proto se modlíme: zbav nás od zlého.

Rozdáme dětem spínací špendlíky s cedulkou „Hospodin je můj pastýř, nebudu se bát ničeho zlého.“ Tuhle písničku si zpíval král David. A ten spínací špendlík je obraz Boží blízkosti — takhle pevně jsme přišpendlení k Pánu Bohu a je stále s námi. Můžeme se k němu modlit a prosit ho, aby nám pomáhal a chránil nás.

Pokud děti budou chtít, připněte jim špendlíky a společně se můžete modlit:

Otče náš, zbav nás od zlého.

Otče náš, zbav nás od toho, co nás trápí, děsí, bolí…

(V modlitbě můžeme vycházet i z toho, o čem děti mluvily, co se jim, kdy přihodilo nebo mohou samy přidávat svoje prosby.)

## Pro mladší děti

(Připravte si malou tašku a do ní dejte pět kamínků — na jeden napište ODVAHA, na druhý DŮVĚRA, na třetí PŘÍPRAVA, na čtvrtý VÍRA a na pátý VÍTĚZSTVÍ.)

Dneska jsem si s sebou vzal/a takovou tašku. Co myslíte, že mám uvnitř? Zkuste si na tu tašku sáhnout, co tam asi je? Ano, jsou to kameny. A kolik jich tam je? Ano, mám v té tašce pět kamínků, oblázků.

Připomíná vám to nějaký biblický příběh? Příběh Davida a Goliáše.

(Vyndejte kamínky a ukažte je dětem. Děti mohou nahlas přečíst, co je na nich napsáno.)

ODVAHA, DŮVĚRA, PŘÍPRAVA, VÍRA, VÍTĚZSTVÍ — to jsou jednotlivé kapitoly příběhu, který vypráví o tom, jak Pán Bůh vysvobodil Davida a Izraelce od zlého, od obra Goliáše.

**Kámen ODVAHA**

(Děti mohou tento kámen najít, nebo jim ho jen ukažte.)

Nacházíme se v Údolí posvátného stromu. Údolí je pusté, ale na hoře z jedné strany je sešikované vojsko Pelištejců a na hoře z druhé strany je vyřádkované vojsko Izraelců. Ano, je válka. Izrael je ve válce s Pelištejci. Od začátku je jasné, kdo má navrch. Pelištejci jsou silnější, mají lepší vybavení a navíc mají Goliáše. Soubojového zápasníka, takového skoro supermana.

Biblické podání se přímo vyžívá v popisu jeho urostlé postavy a zejména jeho dokonalého válečného vybavení. Na tehdejší dobu byl špičkově vybaven, nepřemožitelný, neporazitelný, zkrátka obr Goliáš. Kam se na to Izraelci hrabou s těmi svými kopími a meči!

A ještě srandovnější je, že se to Izraelci snaží napodobovat. Jejich král Saul má svoje královské brnění, jakousi nevydařenou kopii pelištejského modelu. Myslí si, chudák, že se může Pelištejcům vyrovnat. Ale k čemu je mu brnění, když mu chybí odvaha a víra?

Každý den z pelištejského tábora vyšel Goliáš a předváděl se před Izraelci. Obrovský, nelidský, nepřemožitelný, zosobněné zlo — to si mysleli Izraelci, když ho viděli. Zatímco Goliáš v jejich očích rostl a rostl, oni se zmenšovali a zmenšovali.

Goliáš na ně pokřikoval: „Tak kdo si na mě troufne? Kdo se mi postaví? Rozmáčknu ho jako mouchu.“

Určitě znáte přísloví „strach má velké oči“. A přesně tak to bylo. Jestliže Goliáš měl ve skutečnosti 3 metry a vážil třeba 150 kilo, tak Izraelcům, jak se den ode dne víc báli, připadal nejmíň jako pětimetrový a třístakilový.

A najednou se tam na bitevním poli objevil mladičký pasáček ovcí David. Jeho táta Jíšaj už dlouho neměl zprávy o svých třech synech, kteří sloužili v izraelské armádě a tak poslal svého nejmladšího syna, aby svým bráchům donesl něco k jídlu a zjistil, jaká je situace, co nového na frontě.

David si cestou prozpěvoval. Když se blížil k Údolí posvátného stromu, už zdálky slyšel, jak se vojáci šikují a vydávají válečný pokřik. Izraelci a Pelištejci se seřadili, řada proti řadě. David běžel ke svým bratrům a popřál jim pokoj: „Šálom, bráchové."

A najednou z řad Pelištejců vystoupil Goliáš, předváděl se a naparoval a vykřikoval: „Tak kdo si na mě troufne? Kdo se mi postaví? Vy izraelská sebranko." David to taky slyšel. Všichni Izraelci, jakmile slyšeli a viděli Goliáše, se dali na útěk. Báli se toho obra, který jim dennodenně ukazoval svojí převahu. Měli pocit, že proti němu nic nezmůžou. A nejhorší je, že se bál i jejich král Saul.

David zaslechl, jak si izraelští vojáci mezi sebou říkají: „Vidíš toho muže, jak nás tupí a ponižuje? Ale ten, kdo ho zabije, dostane od našeho krále Saula velkou odměnu, i svoji dceru mu prý dá…"

David se těch vojáků ptal: „Cože dostane muž, který zabije toho Pelištejce? Vždyť co to je za náfuku? Takovej neobřezanej Pelištejec, který si dělá blázny z Izraele a z našeho Hospodina!"

Davida hrozně rozčílilo, jak se Goliáš chová a jak ponižuje jeho národ, že si ani nevšiml, jak je ten Goliáš vlastně veliký. Měl vztek na Goliáše i na ustrašeného Saula a všechny Izraelce.

Vojáci si zatím mezi sebou šuškali to, co řekl David o Goliášovi, až se ta slova donesla ke králi. Ten si Davida zavolal. David mu řekl: „Králi, člověk nesmí klesat na mysli. Tvůj služebník půjde s tím Pelištejcem bojovat."

Saul Davidovi smutně odpověděl: „Ty s ním nemůžeš jít bojovat, vždyť se na sebe podívej, jsi mladíček, kdežto on je bojovník už od mládí, byl k tomu vyškolenej."

David sice nechodil do žádné vojenské školy, ale měl… (Ukažte kámen ODVAHA, děti mohou sami doplnit: odvahu.)

**Kámen důvěra**

David začal před králem poskakovat a gestikulovat, ukazoval mu, jak se bil s medvědem a lvem, když přišli, aby odnesli ovečku z jeho stáda a jak je nakonec zabil, a stejně tak dopadne ten neobřezaný Pelištejec, který se vysmívá Bohu. A dodal: „Hospodin, který mě vytrhl ze spárů lva a medvěda, ten mě vytrhne i ze spárů tohoto Pelištejce!"

David důvěřoval Pánu Bohu, že ho vysvobodí z těžké situace. Vždyť už mnohokrát zažil Boží ochranu a doufá v ní zas!

David měl… (Ukažte kámen DŮVĚRA, děti mohou sami doplnit: důvěru.)

**Kámen Příprava**

Saul se snažil Davida nasoukat do svého brnění, ale David si v tom připadal jak slon v porcelánu. Zase se z toho vysoukal a řekl Saulovi: „Nemůžu v tom chodit, nejsem na to zvyklý.“ Vzal si do ruky svou hůl, z potoka vybral pět kamínků, dal si je do své pastýřské brašny a s prakem v ruce šel na Pelištejce.

David se na boj s Pelištejcem připravil po svém. Vzal si zbraně, s kterými to uměl. Ale (Ukažte kámen PŘÍPRAVA, děti mohou sami doplnit: příprava) byla nutná.

**Kámen Víra**

Pelištejec se podíval na Davida shůry. Ten klučík mu připadal jako mravenec. Vysmál se mu: „Copak jsem pes, že na mě jdeš s holí? Pojď ke mně a bude s tebou ámen, na tvém těle si smlsnou polní zvířata a dravci!“

Tak tu stojí proti sobě David a Goliáš. Velkej a malej.

David je klidný, nikam nespěchá, nenechá se vytočit.

Goliáš pořád pokřikuje, provokuje, ponižuje.

Ještě než si řekneme, jak ten souboj Davida a Goliáše dopadne, zkusíme se podívat, kdo tu proti sobě vlastně stojí.

(Můžete dětem ukázat nějaký obrázek Davida a Goliáše z dětské Bible, z omalovánek, můžete si Davida a Goliáše vystřihnout jako loutky, nechte je odpovídat na otázky, pak případně doplňte.)

Podívejte se na Goliáše. Co má Goliáš? Jak je oblečený?

Zbraně, brnění, vysokou postavu, silné řeči, přilbu, vojenský výcvik…

Podívejte se na Davida. Co má David? Jak je oblečený?

Hůl, prak, mošnu s pěti kamínky, je oblečený docela obyčejně.

Je to všechno, co má David s sebou? Ono na tom obrázku skutečně víc namalováno není. A přece má David ještě něco s sebou, co se namalovat nedá.

Co to je?

David má velikou odvahu, vztek, naději, že to dobře dopadne, víru v Boha.

David měl… (Ukažte kámen VÍRA, děti mohou sami doplnit: víru.)

Věřil, že je Pán Bůh s ním. Že je správné to, co dělá. Že si Goliáš

nemůže dělat, co chce, že je potřeba ho zastavit.

A tak tu stojí proti sobě.

(Ukažte dětem postavičku Goliáše.)

Goliáš, který byl už možná odmalička považován za velikého, nepřemožitelného, protože tak prostě narostl a možná i jeho rodiče a pelištejská společnost ho k tomu vedli. Neuměl si představit, že by ho někdo porazil. Byl si jistý svým vítězstvím.

(Ukažte dětem postavičku Davida.)

A David, který měl malou postavu, ale velkou odvahu. Neměl velkou sílu, ale dobrou taktiku. Nenechal se vpasovat do Saulova brnění, zůstal svůj, šel na Goliáše s pěti oblázky a s holí. Po svém a ve jménu Hospodina.

David Goliášovi na jeho vyhrožování a zesměšňování odpověděl: „Ty jdeš proti mně s mečem, kopím a oštěpem, já však jdu proti tobě ve jménu Hospodina zástupů, Boha izraelských řad, kterého jsi potupil. Ještě dnes mi tě Hospodin vydá do rukou. Zabiju tě a srazím ti hlavu. Celý svět pozná, že při Izraeli stojí Bůh. A všichni poznají, že Hospodin nezachraňuje mečem a kopím.“

(Tento citát s Bible si můžete napsat jako bublinu a vložit ji do úst postavičce Davidovi, někdo z dětí to může případně přečíst.)

**Kámen Vítězství**

(Scénu můžete zahrát s postavičkami, trochu ji zdramatizovat.)

Goliáš vykročil a přibližoval se svým pomalým mohutným krokem k Davidovi. David mrštně vyběhl proti Goliášovi, sáhl rukou do mošny, vzal z ní kámen, vymrštil ho z praku a zasáhl Pelištejce do čela. Kámen mu prorazil čelo a on se skácel tváří k zemi. To musela být šílená rána. Když celé to velké tělo a ta fůra brnění padali k zemi. Tak zdolal David Goliáše prakem a kamenem, zasáhl Goliáše a usmrtil ho, aniž měl v ruce meč.

Když Pelištejci viděli, že jejich hrdina je mrtev, dali se na útěk.

David našel Goliášovo jediné nekryté místo, jedinou slabinu a tam ho střelil kamínkem z potoku a to bylo. (Ukažte kámen VÍTĚZSTVÍ, děti mohou sami doplnit: vítězství.)

Tento příběh je povzbuzením už tisíce let pro všechny, kdo se nachází v nějaké těžké situaci, bojují s nějakým obrem, s něčím, co je nad jejich síly.

A my dnes můžeme slyšet, že Pán Bůh nepomohl jenom kdysi dávno Davidovi v boji s Goliášem, ale že pomáhá všem, dětem i dospělým, že nás vysvobozuje od zlého a dává nám sílu se zlým bojovat a také se modlit: Otče náš, zbav nás od zlého. Amen.

Na závěr si můžete zazpívat píseň ze zpěvníku Svítá 266 — Proč by zachráněn měl být jen ten Daniel.

## Pro starší děti

Připravíme si veliký papír a doprostřed napíšeme „zlo, zlé, zlý“. Děti poprosíme, aby tam napsaly, co považují za zlé, jaké má zlo podoby (válka, nemoci, přírodní katastrofy, smrt, utrpení, pokušení, nenávist, závist, násilí, zrada, hřích, lhostejnost aj.).

Zakroužkujte, které zlo se týká vás osobně a které se týká celého světa?

Můžeme zlo sami přemoci? Jak se zlo přemáhá? Jaké jsou proti němu zbraně? Přemohl někdo zlo?

Pokud s tím děti sami nepřijdou, řekněte, že věříme, že Ježíš přemohl na kříži zlo, že nad ním zvítězil a můžete přes ten „papír se zlým“ dát velký papírový kříž. Zlo nezmizelo, je ho všude kolem nás i v nás dost, ale je tu někdo, kdo zlo přemohl a k němu se můžeme obracet s nadějí v modlitbě. A můžete na kříž položit text závěrečné prosby Otčenáše „vysvoboď nás od zlého.“

Každý může na svůj papírek napsat modlitbu, prosbu, od čeho já sám nebo tento svět potřebuje vysvobodit (Vysvoboď nás od lhostejnosti, zbav nás válek, rasové nesnášenlivosti atd.) a tyto prosby můžete lepit na kříž.

Na závěr můžete přečíst jako slova potěšení a povzbuzení Žalm 23.

Další možná aktivita se staršími dětmi je práce s Žalmem 23.

### Pracovní list

#### Žalm 23

Žalm Davidův. Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatek.

Dopřává mi odpočívat na travnatých nivách, vodí mě na klidná místa u vod,

naživu mě udržuje, stezkou spravedlnosti mě vede pro své jméno.

I když půjdu roklí šeré smrti, nebudu se bát ničeho zlého, vždyť se mnou jsi ty. Tvoje berla a tvá hůl mě potěšují.

Prostíráš mi stůl před zraky protivníků, hlavu mi olejem potíráš, kalich mi po okraj plníš.

Ano, dobrota a milosrdenství provázet mě budou všemi dny mého žití.

Do Hospodinova domu se budu vracet do nejdelších časů.

- Kdo to je pastýř? Co celý den dělá?
- Co znamená, když se o Pánu Bohu říká pastýř? Popište Hospodina pastýře — jaký je? co dělá? čím se vyznačuje?
- Dejte mu nějaké jméno.
- Co je pro vás šerá rokle? Co je zlé?
- Proč se žalmista nebude bát ničeho zlého?

Poselství žalmu: Tento žalm k nám mluví o Pánu Bohu, který se nás ujímá. O Pánu Bohu, v kterém je všeho dostatek, u kterého je ta pravá spravedlnost.

I když se na mé životní cestě dostanu do údolí stínu smrti — i když mě sevřou nejrůznější těžké životní okolnosti, které způsobí velkou bolest, i když na mě uhodí nemoc, přece si v tom nemusím připadat dočista ztracený.

## Přesah

1. Goliáš byl obr a to doslova! Měřil šest loket a jednu píď. Víte, kolik to je centimetrů? Je to 312 centimetrů. Pojďte, zkusíme si toho obra Goliáše namalovat, vezmeme veliký papír, metr, namalujeme a vystřihneme postavu Goliáše, pověsíme ho někde v místnosti.
2. David byl jenom kluk, byl to pastýř. Byl ve srovnání s Goliášem prcek. Koukal se na Goliáše a možná se taky trochu bál. Ale David měl něco, co Goliáš neměl. Měl Pána Boha na své straně. A když je Bůh na naší straně, můžeme bojovat i s obrem.
3. Každý z nás má nějaké obra, sice ne Goliáše v brnění a s mečem, ale máme jiné obry. Obr je totiž něco, co se nám zdá moc velké, abychom si na to troufli, abychom na to stačili, může to být nějaký kluk ve třídě, který nás šikanuje nebo se nám vysmívá nebo nějaké potíže doma nebo strach z něčeho. Zkuste chvíli přemýšlet o svém obrovi — čeho

se bojíte, co vám ubližuje, zkrátka zkuste vymyslet něco, co je nad vaše síly. Můžete to napsat na našeho obra Goliáše.

4. Jak nám Pán Bůh pomáhá s našimi problémy, v boji s našimi obry? Nechte děti, ať říkají, co je napadá (posílá kamarády, rodinu, aby nám pomohli, máme modlitbu, Bibli, dává nám sílu atd.). Potom přes všechny „obry“, které děti napsaly na plakát s Goliášem, napište velkými písmeny prosbu z modlitby Páně: zbav nás od zlého.

Podněty k přímluvám — viz návrh práce s nejstaršími — od čeho já či svět potřebuje vysvobodit.

---

# Liturgie

## Rituál

*Učitel:* Přicházíme k Tobě, Otče (Bože).

*Děti:* Neboť Tvé jest království i moc i sláva na věky. Amen.

## Modlitba

Pane Bože, děkujeme ti, že jsi náš hodný Otec a starostlivý pastýř. Děkujeme ti, že jsi nám blízko a můžeme tě prosit o pomoc, když už si sami nevíme rady. Dej nám odvahu a sílu bojovat se zlem a spoléhat při tom na tvou ochranu. Amen.

## Okénko do bohoslužeb

Pokud učitelé použijí kameny ze zpracování pro mladší děti, můžete tašku s kameny dětem předat v bohoslužbách. Využijte úvod (hádání, co je v tašce, případně přečtěte společně nápisy na nich), vyprávění pokračuje v NŠ.

Nebo využijte (po)vánočního období a ptejte se: „Vzpomenete si, jaký obr vystupuje v písni Narodil se Kristus Pán? Goliáš. Ale proč je ve vánoční písni Goliáš? Goliáš tam je jako zástupce všeho zlého, co je větší než my a co nás ohrožuje. Jak to s Goliášem dopadlo, možná víte. Jak to souvisí s modlitbou Páně zjistíte za chvíli.“

Odkaz na pracovní list
10/2 Ale zbav nás od zlého - Uzdravení posedlého v Gerase
10/1 Ale zbav nás od zlého - Podobenství o pleveli mezi pšenicí
Odkaz na píseň
Má duše Boha velebí, chválu vzdává
Přijď již, přijď, Duchu stvořiteli, Duchu smíření

David (SV293)

Daniel (SV266)

Pán Bůh je síla má (BTS42)

Cílová skupina

Starší školní

Školní

Předškolní

Katechetické cykly

Desatero – Modlitba Páně – Krédo

Téma

Modlitba Páně

Biblický odkaz (kat)

Matouš 6,13

1 Samuelova 17,1–11